

Avvikelsehantering – riktlinje

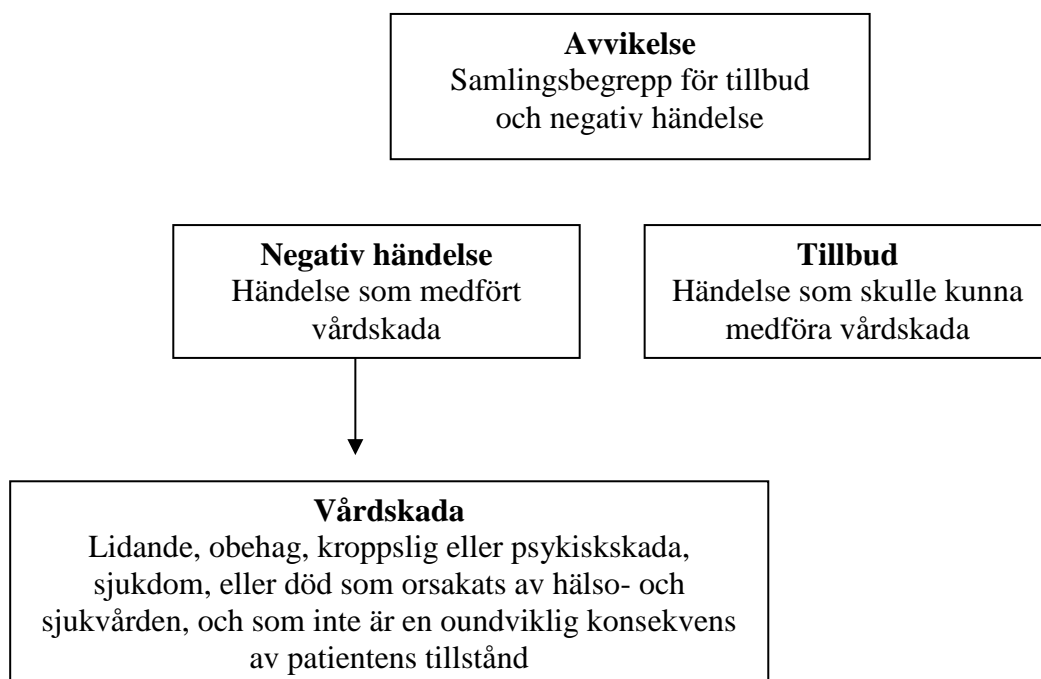
Bakgrund

Inom hälso- och sjukvårdens område ställer gällande författningar krav på att hälso- och sjukvården systematiskt och fortlöpande utvecklar och säkrar kvaliteten.

I föreskrifterna om ledningssystem står att det skall finnas rutiner för hur fel och brister i verksamheten skall identifieras, dokumenteras, analyseras och åtgärdas samt hur vidtagna åtgärder skall följas upp. De erfarenheter som gjorts i samband med fel och brister skall utgöra ett underlag för det systematiska kvalitetsarbetet. En händelseanalys syftar till att upptäcka brister som kan finnas i organisationen t.ex. i kommunikation, samarbete, utrustning och rutiner. Erfarenheterna skall även användas i det förebyggande riskhanteringsarbetet.

Definition avvikelse

Med en avvikelse avses en negativ händelse eller ett tillbud som medfört eller skulle kunna medföra att kvaliteten i verksamheten äventyras.

Dokumenttyp: Riktlinje	Sida 1 av 4
Giltigt f.r.o.m: 2014-07-11	Version: Klicka här för att ange text.
Befattning: Klicka här för att ange text.	Upprättad av: Medicinskt ansvariga

Det kan förekomma fel, brister, negativa händelser och tillbud av en mängd olika slag som stämmer in på ovanstående definition.

Exempel på avvikelser

- Medicinska avvikelser som kan innebära risk för eller inträffad kroppslig eller psykisk skada, allvarlig sjukdom eller död som skett i samband med vård och behandling och som inte är en oundviklig konsekvens av patientens tillstånd (Lex Maria).
- Avvikelser i samband med externa kontakter t.ex. annan vårdgivare eller i vårdkedjan (vid samordnad vårdplanering, s k SVP-avvikelser).

Ansvar

Nämnden ansvarar för att

- Utse den eller de som skall vara anmälningsskyldiga enligt Lex Maria.
- Följa upp de erfarenheter som kan göras i samband med utredningar av Lex Maria ärenden.

Verksamhetschef enligt 29 § HSL ansvarar för att

- Kvalitetssystemet innehåller rutiner för identifiering, analys och bedömning samt åtgärdsplan för avvikelshantering.
- Erfarenheter återförs i förebyggande syfte.
- Orsaker till uppkomna fel eller brister åtgärdas.

Medicinskt ansvariga ansvarar för att

- Upprätta riktlinje och rutiner för avvikelshantering avseende rapportering, analys, upprättande av handlingsplan och erfarenhetsåterföring.
- Sammanställa övergripande underlag för analys och information till socialnämnden.
- Utredda och anmäla Lex Maria till Socialstyrelsen och läkemedelsverket samt informera socialnämnden.

Avdelningschef ansvarar för att

- Leda övergripande kvalitetsarbete inom verksamhetsområdet utifrån arbetet med avvikelser.
- Återföra kvalitetsförbättringar inom och mellan de olika verksamhetsområdena.

Enhetschef ansvarar för att handlägga avvikelser enligt *Rutin för analys av avvikelser*

- Kategorisera och registrera snarast efter att händelsen inträffat, senast inom två veckor.
- Analysera avvikelserna tillsammans med berörda yrkeskategorier.
- Åtgärda.
- Utvärdera och återkoppla till verksamheten i enlighet med rutin
- Använda erfarenheterna av avvikelserna som underlag i det systematiska kvalitetsarbetet.
- Sammanställa verksamhetens statistik som underlag för den egna verksamhetsutvecklingen och på begäran inrapportera denna till medicinskt ansvariga.

Dokumenttyp: Riktlinje	Sida 2 av 4
Giltigt f.r.o.m: 2014-07-11	Version: Klicka här för att ange text.
Befattning: Klicka här för att ange text.	Upprättad av: Medicinskt ansvariga

För kategori 3 och 4 ska enhetschefen underrätta MAS/MAR omedelbart.

Baspersonal ansvarar för att handlägga avvikelsen enligt *Rutin för analys av avvikelser*

- Uppmärksamma avvikelser och vidta omedelbara åtgärder efter behov, det vill säga ta kontakt med sjuksköterska och/eller arbetsterapeut och/eller sjukgymnast.
- Registrera avvikelse på fastställd blankett och lämna till ansvarig enhetschef omedelbart.
- Dokumentera händelsen enligt HSL.
- Delta i analys och förbättringsarbetet utifrån aktuella avvikelser.

Legitimerad personal ansvarar för att handlägga avvikelsen enligt *Rutin för analys av avvikelser*

- Bedöma skadans omfattning, vidta åtgärder och kontakta läkare vid behov.
- Dokumentera händelsen i journalen.
- Bistå enhetschefen i kategorisering, analys åtgärda och utvärdera.

Dokumenttyp: Riktlinje	Sida 3 av 4
Giltigt f.r.o.m: 2014-07-11	Version: Klicka här för att ange text.
Befattning: Klicka här för att ange text.	Upprättad av: Medicinskt ansvariga

Bilaga

Styrdokument

Hälso- och sjukvårdslagen (1982:763)

Patientsäkerhetslagen (2010:659)

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om (SOSFS 2010:4) om anmälningsskyldighet enligt Lex Maria

Socialstyrelsens föreskrift och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9)

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2008:1) om användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården

Läkemedelsverkets föreskrifter och allmänna råd (LVFS, 2001:8) om tillverkarens skyldigheter att anmäla olyckor och tillbud

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2005:27) om samverkan vid in- och utskrivning av patient i slutenvård

Dokumenttyp: Riktlinje	Sida 4 av 4
Giltigt f.r.o.m: 2014-07-11	Version: Klicka här för att ange text.
Befattning: Klicka här för att ange text.	Upprättad av: Medicinskt ansvariga